

QUICK SCAN EN VOORTOETS BUITENGEBIED

ALPHEN AAN DEN RIJN

Opdrachtgever: Gemeente Alphen aan den Rijn
Contactpersoon: Mw. D. van den Berg

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch
Kenmerk: ALNA1101.2
Status: **Definitief**
Datum: 29-11-2011
Auteurs: Ing. D. Peereboom, dhr. M. Pot
Controle: Ing. S. van Lieshout
Foto's: Ing. D. Peereboom

Samenvatting

De Gemeente Alphen aan den Rijn is voornemens een nieuw bestemmingsplan op te stellen voor het buitengebied aan de oostkant van Alphen aan den Rijn, de polder Nieuwkoop, drooggemaakte polder ten westen van Aarlanderveen en de Zuid- en Noordeinderpolder. De nadruk ligt op het versterken van recreatie, economische ontwikkeling en natuur. Bouwen op bestaande kwaliteiten staat hierin centraal. Onderzocht is of deze veranderingen niet tegenstrijdig zijn met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998.

De Polder ten westen van Aarlanderveen & Zuid- en Noordeinderpolder kenmerkt zich door een zeer open veenweide karakter. De kwaliteiten van het nieuwe bestemmingsplan geven onder andere de volgende mogelijkheden welke effect kunnen hebben op de natuur:

- Aanleggen wandel/fietspaden, kanoroutes, poldersporten en overige recreatieve activiteiten;
- Nieuwbouw/verbouw op erven, vergroting bouwvlak;
- Verandering in maaibeheer/onderhoud van watergangen en weilanden;
- Uitbreiding veehouderij;
- Kleinschalige demping of verlegging van watergangen;
- Kap houtopstanden op erven;
- Afgraven oevers.

De polder Nieuwkoop wordt gekenmerkt door een grote openheid en door sterke verkaveling, met grote en brede kavels. De kwaliteiten van het nieuwe bestemmingsplan geven onder andere de volgende mogelijkheden welke effect kunnen hebben op de natuur:

- (kleinschalige) demping of verlegging watergangen;
- Kap houtopstanden op erven;
- Afgraven oevers;
- Uitbreiding veehouderij;
- Nieuwbouw/verbouw op erven;
- Verandering in maaibeheer/onderhoud van watergangen en weilanden.

De mogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan biedt, kunnen in overtreding zijn met de Flora- en faunawet. De effecten die deze mogelijkheden kunnen veroorzaken betreft een tijdelijke verstoring van individuen van een beschermde soort, of kleinschalige habitatvernietiging. Voor deze aspecten zijn voldoende mogelijkheden tot compenserende of mitigerende maatregelen, of een ontheffing van de Flora- en faunawet.

Het plangebied grenst aan de zuid-oostzijde aan het Natura2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck. Effecten van buiten het Natura2000 gebied op habitattypen binnen het Natura2000 gebied kunnen worden veroorzaakt door veranderingen in de stikstof- of fosfaat huishouding op landbouwgronden en weilanden. Negatieve effecten op habitattypen zijn op dit moment niet uit te sluiten vanwege de uitbreidingsmogelijkheden voor veehouders. Door het ontbreken van concrete uitbreidingsplannen is het niet mogelijk de eventuele effecten inzichtelijk te maken. Het is aan te bevelen strikte voorwaarden te verbinden aan deze uitbreidingen ten aanzien van stikstof totdat de gebiedsanalyse beschikbaar komt en de hierin vermelde grenzen aangehouden kunnen worden.

Samenvatting	2
1. INLEIDING.....	4
1.1 AANLEIDING EN DOEL	4
1.2 NATUURBESCHERMINGSWETGEVING	4
1.3 ONDERZOEKSMETHODE.....	4
1.4 LEESWIJZER	5
2. Plangebied en ontwikkelingen	6
2.1. Plangebied.....	6
2.1.1. <i>Polder ten westen van Aarlanderveen & Zuid- en Noordeinderpolder</i>	6
2.1.2. <i>Polder Nieuwkoop</i>	7
2.2. Bestemmingsplan	7
2.2.1. <i>Polder ten westen van Aarlanderveen & Zuid- en Noordeinderpolder</i>	7
2.2.2. <i>Polder Nieuwkoop</i>	8
3. Toetsing Flora- en faunawet	9
3.1. Bronnenonderzoek.....	9
3.1.1. <i>Zoogdieren</i>	9
3.1.2. <i>Vogels</i>	9
3.1.3. <i>Reptielen</i>	9
3.1.4. <i>Amfibieën</i>	9
3.1.5. <i>Vissen</i>	9
3.1.6. <i>Ongewervelden</i>	10
3.1.7. <i>Flora</i>	10
3.2. Habitatscan.....	10
3.2.1. <i>Polder ten westen van Aarlanderveen & Zuid- en Noordeinderpolder</i>	11
3.2.2. <i>Polder Nieuwkoop</i>	13
3.3. Effecten.....	14
3.3.1. <i>Polder ten westen van Aarlanderveen & Zuid- en Noordeinderpolder</i>	14
3.3.2. <i>Aanbevelingen ten aanzien van de Flora- en faunawet</i>	15
3.3.3. <i>Polder Nieuwkoop</i>	15
3.3.4. <i>Aanbevelingen ten aanzien van de Flora- en faunawet</i>	16
4. Voortoets Natuurbeschermingswet	17
4.1. Gebiedsbeschrijving Nieuwkoopse plassen & De Haeck.....	17
4.2. Instandhoudingsdoelen.....	17
4.3. Gevoeligheid habitattypen en soorten.....	18
4.4. Effecten van toegestane mogelijkheden	19
4.4.1. <i>Polder ten westen van Aarlanderveen & Zuid- en Noordeinderpolder</i>	19
4.4.2. <i>Polder Nieuwkoop</i>	19
4.4.3. <i>Conclusie en aanbevelingen ten aanzien van de Natuurbeschermingswet 1998</i>	20
4.4.4. <i>Aanbevelingen ten aanzien beschermde habitattypen en stikstof</i>	20

1. INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

De Gemeente Alphen aan den Rijn is voornemens een nieuw bestemmingsplan op te stellen voor het buitengebied aan de oostkant van Alphen aan den Rijn, de polder Nieuwkoop, drooggemaakte polder ten westen van Aarlanderveen en de Zuid- en Noordeinderpolder. Met dit bestemmingsplan wil Alphen aan den Rijn het buitengebied vitaliseren en multifunctioneel landgebruik stimuleren. De nadruk ligt op het versterken van recreatie, economische ontwikkeling en natuur. Bouwen op bestaande kwaliteiten staat hierin centraal. Indien een nieuw bestemmingsplan veranderingen in terreingebruik mogelijk maakt, moet worden onderbouwd of deze veranderingen niet tegenstrijdig zijn met de Natuurbeschermingswet 1998. Deze onderbouwing is verkregen door het uitvoeren van een quick scan Flora- en faunawet met aanvullend een Voortoets Natuurbeschermingswet ten aanzien van de EHS en het Natura2000 gebied Nieuwkoopse Plassen & de Haeck.

1.2 NATUURBESCHERMINGSWETGEVING

In Nederland is de bescherming van natuur opgedeeld in soortbescherming middels de Flora- en faunawet en gebiedsbescherming middels de Natuurbeschermingswet 1998.

De Flora- en faunawet beschermt alle inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), vogels, reptielen en amfibieën. Bij de vissen, ongewervelde dieren en planten zijn alleen die soorten beschermd die als zodanig zijn aangewezen. Alle voor deze soorten nadelige handelingen zijn in principe verboden. Voor de meer algemene soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ordening, voor de meer zeldzame en kritische soorten geldt een ontheffingsplicht of dienen afdoende mitigerende maatregelen te worden genomen bij overtreding van deze wet.

De Natuurbeschermingswet 1998 beschermt Natura2000 gebieden en beschermde natuurmonumenten. Deze gebieden zijn aangewezen aan de hand van de Europese Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn voor bepaalde daar voorkomende habitattypen, dier- en plantensoorten. Alle plannen, binnen of buiten deze gebieden, welke mogelijk direct of indirect effect hebben op deze gebieden dienen te worden getoetst aan de Natuurbeschermingswet 1998.

Een bestemmingsplan geeft aan welke ontwikkelingen plaats mogen vinden in een gebied. Ontwikkelingen waarvan op voorhand al duidelijk is dat er geen vergunning van de Natuurbeschermingswet of een ontheffing van de Flora- en faunawet kan worden verkregen, mogen niet worden opgenomen in een bestemmingsplan. Om deze reden is een toetsing van het bestemmingsplan aan de natuurwetgeving noodzakelijk.

In deze rapportage wordt bepaald of negatieve effecten op zwaar beschermde soorten en Natura2000 gebieden al dan niet met zekerheid kunnen worden uitgesloten.

1.3 ONDERZOEKSMETHODE

Deze studie bestaat uit twee delen, een bronnenonderzoek en een habitatscan. Tijdens het bronnenonderzoek worden er verschillende bronnen geraadpleegd om te onderzoeken welke beschermde soorten er in het projectgebied verwacht kunnen worden. De geraadpleegde bronnen zijn o.a.; Het Natuurloket, verspreidingsatlassen van de verschillende soortgroepen, eerder in de regio uitgevoerde onderzoeken, in de regio actieve werkgroepen en PGO's, databanken met verspreidingsgegevens en het aanwijzingsbesluit Natura2000 gebieden. Daarnaast zijn alle beschermde natuurgebieden in de omgeving van het plangebied in kaart gebracht. Van deze gebieden zijn de instandhoudingsdoelen en bedreigingen in kaart gebracht.

Uit het bronnenonderzoek volgt een lijst met beschermde soorten welke mogelijk in het projectgebied voor kunnen komen. Tijdens de habitatscan is het projectgebied bezocht om te kijken of deze soorten ook daadwerkelijk in het gebied voor kunnen komen, rekening houdend met het habitat, de habitateisen en de verspreidingsgegevens van de betreffende soorten. Daarnaast kunnen er tijdens het veldbezoek nog soorten aan de lijst worden toegevoegd als het habitat geschikt lijkt voor zo'n betreffende soort.

Omdat er van sommige soort(groep)en weinig informatie aanwezig is over de verspreiding in de regio, zijn steekproeven uitgevoerd. Deze steekproeven geven aan wat er ongeveer aanwezig is en of er aanvullend onderzoek nodig is. Het is daarnaast ook uitgevoerd als aanvulling en als controle van de habitatscan. Voor de volgende soortgroepen is een steekproef uitgevoerd: vissen, vaatplanten, zoogdieren en vleermuizen. In de polders zijn meerdere houtopstanden aanwezig. Aan deze houtopstanden is extra aandacht geschonken vanwege de hoge potentie voor waardevolle natuur.

1.4 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het plangebied gegeven, met huidige ecologische waarden en de ligging ten opzichte van beschermde natuur. Vervolgens wordt een overzicht gegeven van mogelijkheden en plannen uit het nieuwe bestemmingsplan. Het plangebied is opgesplitst in twee deelgebieden: 'Polder Nieuwkoop' en 'drooggemaakte polder ten westen van Aarlanderveen en de Zuid- en Noordeinderpolder'.

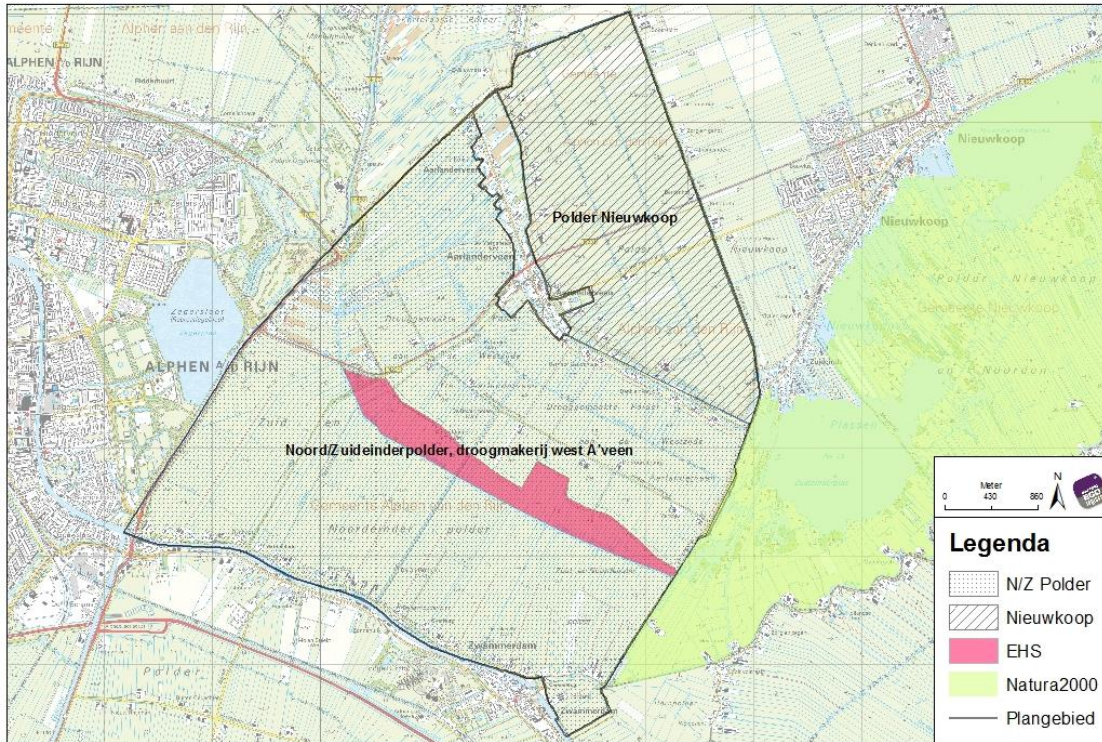
In hoofdstuk 3 worden de resultaten van het bronnenonderzoek en de habitatscan weergegeven, waarbij de effectanalyse ten aanzien van de Flora- en faunawet is opgenomen.

Hoofdstuk 4 geeft de Voortoets ten aanzien van de Natuurbeschermingswet 1998 weer. Hierin worden de instandhoudingsdoelen en bedreigingen van de betreffende natuurgebieden afgezet tegenover de huidige waarden van het gebied en de ruimte binnen het nieuwe bestemmingsplan.

2. Plangebied en ontwikkelingen

2.1. Plangebied

Het nieuwe bestemmingsplan omvat het buitengebied aan de oostkant van Alphen aan den Rijn, de polder Nieuwkoop, drooggemaakte polder ten westen van Aarlanderveen en de Zuid- en Noordeinderpolder (zie figuur 1).

Figuur 1. Plangebied en natuur.

In de volgende paragrafen worden deze polders separaat en het nieuwe bestemmingsplan voor deze polders beschreven.

2.1.1. Polder ten westen van Aarlanderveen & Zuid- en Noordeinderpolder

Dit gebied kenmerkt zich door een zeer open veenweide karakter (zie foto 1). De drooggemaakte polder ten westen van Aarlanderveen is een droogmakerij waar het voormalige veen is afgegraven. Als gevolg hiervan ligt de polder aanzienlijk lager dan de Zuid- en Noordeinderpolder. De beide polders worden van elkaar gescheiden door een ringdijk. Tussen de ringdijk en de Aarlanderveense Wetering ten zuiden van de ringdijk loopt de Ecologische Hoofdstructuur Zuid- en Noordeinderpolder. Aan de zuidoostzijde grenst het plangebied aan het Natura2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck. Een zeer smalle strook van 30 X 600 meter langs de Zierendeweg valt zowel binnen de grenzen van het plangebied en binnen de grenzen van het Natura2000 gebied.

De polders zijn in gebruik als weidegebied. Kenmerkend voor dit gebied zijn de weidse vergezichten, de molenviergang, de smalle en lange kavels en de lintbebouwingen. Het gebied wordt doorkruist door de provinciale weg N231 en enkele kleine polderwegen. De beperkte infrastructuur in het gebied garandeert veel rust voor flora en fauna. Vrijwel het gehele gebied is aangewezen als belangrijk weidevogelgebied.

Foto 1. Ecologische Hoofdstructuur

Kenmerkend voor een veenweidegebied is naast de functie als belangrijk weidevogelgebied ook de sterk watergebonden natuur. De wateren in het gebied herbergen plaatselijk hoge natuurwaarden. In de grotere weteringen en meer natuurvriendelijke oevers komen een aantal minder algemene dier- en plantensoorten voor

als de waterspitsmuis, de platte schijfhoren, de kleine modderkruiper, pijlkruid, zwanenbloem en pijptorkruid. De kleinere wateren tussen de weilanden zijn echter vaak te sterk bemest om enige bijzondere natuurwaarden te ontwikkelen.

Langs de ecologische verbindingzone zijn enkele kleinere houtopstanden aanwezig. Door de ligging van deze houtopstanden in de zeer open polder, hebben deze een hoge potentie voor natuurwaarden door de aantrekkingskracht op fauna. Langs de dorpskernen zijn ook enkele kleinere houtopstanden aanwezig.

2.1.2. Polder Nieuwkoop

De polder Nieuwkoop valt slechts deels binnen het bestemmingsplangebied. In dit rapport wordt met Polder Nieuwkoop het deel van de polder bedoeld wat binnen het bestemmingsplan valt, tenzij anders vermeld. De westgrens van de polder wordt gevormd door het dorp Aarlanderveen. Aan de zuidzijde wordt de polder begrensd door het Natura2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck.

De polder Nieuwkoop wordt gekenmerkt door een grote openheid en door sterke verkaveling (zie foto 2), met grote en brede kavels. Een groot deel van deze polder bestaat uit kleigrond. De grote landbouwkavels worden omsloten door ondiepe sloten met steile oevers. Dit deel van de polder bevat weinig natuurwaarden door het ontbreken van 'overhoekjes' of mooi ontwikkelde watergangen. Ten zuiden van de Aarlanderveenseweg overheerst het veenweide karakter, met bredere watergangen en een hoge waterstand. Vanuit de provincie Zuid-Holland is dit deel van de polder aangemerkt als belangrijk weidevogelgebied. De waterkwaliteit is echter matig, door de grote hoeveelheid slib en de overmatige bemesting.

Foto 2. Polder Nieuwkoop

2.2. Bestemmingsplan

De gemeente Alphen aan den Rijn heeft voor het bepalen van de doelen van polders de systematiek van het sturen op kwaliteiten gekozen. Het gaat hierbij altijd om de samenhang tussen ruimtelijke, sociaal-culturele en economische kwaliteiten. Per gebied is een keuze gemaakt welke kwaliteiten waar worden ontwikkeld. Toekomstige initiatieven worden aan deze visie getoetst. In de Structuurvisie zijn deze kwaliteiten nader uitgewerkt. Hieronder worden de kwaliteiten (of randvoorwaarden) genoemd welke van invloed kunnen zijn op de natuurwaarden van de polders of nabijgelegen Natura2000 gebieden.

2.2.1. Polder ten westen van Aarlanderveen & Zuid- en Noordeinderpolder

In deze polders heeft de gemeente gekozen voor economische ontwikkeling van en voor de weidebouw.

Economie

- Bedrijvigheid ten dienste van weidebouw en melkveehouderij;
- Bedrijvigheid in 'groen' medegebruik van graslanden voor (dag- en verblijfs)recreatie en voor welzijn/zorg/gezondheid;
- Bedrijvigheid is gericht op continuïteit en duurzaamheid.

Sociaal

- Bewoners beschouwen de polders en de weilanden als natuur. Agrariërs verenigd in de agrarische natuurvereniging willen de verantwoordelijkheid dragen om deze poldernatuur op een duurzame manier te beheren;
- Rustgebied.

Ruimtelijk

- De polder is een groot, open landschappelijke eenheid met zicht op bebouwde randen (Alphen aan den Rijn, Aarlanderveen, Oude Rijn) of op cultuurlandschap in de omtrek (Meije, Nieuwkoopse Plassen). De kavels zijn smal en lang en gescheiden door smalle sloten. Opgaande beplanting komt nauwelijks voor, ook niet aan de randen. De grens met de Nieuwkoopse plassen blijft vrij van beplanting. De openheid is het gevolg van de weidebouw: nieuwe/natuurlijke opgaande beplanting is hier niet bedoeld;
- De graslanden kennen hoge natuurwaarden van sloten, slootoevers en graslanden, zowel waarden voor flora als weidevogels (zoals grutto, zwarte stern). De waarde is het gevolg van medewerking door agrarische bedrijven aan beheer van sloten, slootoevers en graslanden voor doelstellingen als biodiversiteit;

Aanvullende gewenste kwaliteiten zijn:

- Recreatieve toegankelijkheid;
- Aanvullende natuuropgaven realiseren: natuur(bouw) op erven; bijdrage aan natuureducatie (passieve uitleg of actief gidsen);
- Afwikkeling autoverkeer vindt steeds plaats richting Nieuwkoopseweg en Oostkanaalweg. Hoe verder activiteiten van deze wegen zijn verwijderd, des te meer de activiteit verkeersluw voor auto's zal moeten zijn of alternatieven zal moeten aandragen. Verkeersafwikkeling via Zierendeweg wordt ontmoedigd. Verkeerscirculatie wordt vermeden.

Mogelijkheden

Bovenstaande kwaliteiten zijn sterk gericht op behoud van de huidige kwaliteiten. Ontwikkeling van landbouw, natuur en recreatie is wel mogelijk onder voorwaarden. Op grote schaal is dit een uit ecologisch perspectief positieve insteek. Op kleinere schaal kunnen deze kwaliteiten negatieve effecten hebben op natuur, door het ontbreken van specifieke randvoorwaarden voor nieuwe initiatieven.

De kwaliteiten geven onder andere de volgende mogelijkheden welke effect kunnen hebben op de natuur:

- Aanleggen wandel/fietspaden, kanoroutes, poldersporten en overige recreatieve activiteiten;
- Nieuwbouw/verbouw op erven, vergroting bouwvlak;
- Verandering in maaibeheer/onderhoud van watergangen en weilanden;
- Uitbreiding veehouderij;
- Kleinschalige demping of verlegging van watergangen;
- Kap houtopstanden op erven;
- Afgraven oevers.

Medegebruik is toegestaan binnen het bestemmingsplan tot maximaal 100m² binnen bestaand bouwvlak. Voor medegebruik groter dan 100m² worden strikte (milieu)voorwaarden gesteld.

Aanpassingen aan watergangen en kap van houtopstanden behoort tot de mogelijkheden binnen dit bestemmingsplan, maar alleen onder voorwaarden. Ook geldt voor deze maatregelen een verplichting tot aanvraag van een aanlegvergunning. Voor vrijwel alle mogelijkheden is een toets in het kader van de omgevingsvergunning vereist.

2.2.2. Polder Nieuwkoop

In de polder Nieuwkoop is gekozen voor een economische functie voor akkerbouw en veeteelt. De gewenste kwaliteiten van dit gebied, met mogelijk effect op de natuur, zijn;

Economie

- Akkerbouw (incl. energiegewassen), weidebouw, volleggronstuinbouw (geen blijvende teelten zoals sierteelt);
- Bedrijvigheid ten dienste van dit grondgebruik;
- Bedrijvigheid is gericht op continuïteit en duurzaamheid.

Ruimtelijk

- Hoogteverschillen met polder rond Aarlanderveen: dit hoogteverschil zichtbaar en beleefbaar houden. Bebouwing concentreren langs deze 'steilrand';
- Handhaven van de openheid van de polder en van de zogenoemde blokverkaveling, zonder opgaande beplanting.

Aanvullende gewenste kwaliteiten zijn:

- Verbrede landbouw mogelijk maken;

Mogelijkheden

De kwaliteiten geven onder andere de volgende mogelijkheden welke effect kunnen hebben op de natuur:

- (kleinschalige) Demping of verlegging watergangen;
- Kap houtopstanden op erven;
- Afgraven oevers;
- Nieuwbouw/verbouw op erven en langs steilrand;
- Verandering in maaibeheer/onderhoud van watergangen en weilanden
- Uitbreiding veehouderij.

3. Toetsing Flora- en faunawet

3.1. Bronnenonderzoek

3.1.1. Zoogdieren

Volgens het Natuurloket zijn de zoogdieren in het gehele plangebied matig tot slecht onderzocht. Het maximum aantal zoogdieren per kilometerhok is 10, en maximaal 4 Habitatrichtlijn soorten.

De Habitatrichtlijn soorten betreffen vleermuis, Noordse woelmuis, waterspitsmuis en mogelijk andere, waaronder de otter. In 2010 is een otter doodgereden op de N11 bij Hazerswoude. De ecologische verbindingzone ten noorden van de N11 staat in directe verbinding met de ecologische verbindingzone in de Zuid- en Noordeinderpolder. Aangenomen wordt echter dat de doodgereden otter een zwervend individu was, en er geen populatie in de omgeving zit.

Volgens de online database met waarnemingen van flora en fauna *telmee.nl* is de waterspitsmuis in de periode 2000-2011 aangetroffen in de Zegerplas. De soort komt met hoge dichtheden voor in de Nieuwkoopse plassen (*natuurmonumenten.nl*).

Volgens *Telmee.nl* is de meervleermuis veelvuldig aangetroffen in de periode 2000-2011 in de Zuid- en Noordeinderpolder en de omliggende grotere vaarten. Uit diverse andere bronnen blijken de volgende vleermuisen ook in het gebied voor te komen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis en gewone grootvleermuis.

3.1.2. Vogels

In de polder Nieuwkoop, de drooggemaakte polder ten westen van Aarlanderveen en de Zuid- en Noordeinderpolder komen broedgevallen voor van de kerkuil, de ransuil, de bosuil, de steenuil, de sperwer, de slechtvalk, de havik, de torenvalk en de buizerd. Het merendeel van deze territoria of broedgevallen bevindt zich in de Zuid- en Noordeinderpolder. De steenuil en de kerkuil zijn hierbij sterk gebonden aan de bebouwingssloten.

Overige voorkomende soorten met jaarrond beschermde nesten of waarvan een inventarisatie gewenst is volgens Dienst Regelingen, zijn de grote gele kwikstaart, de koolmees, de pimpelmees, de zwarte kraai, de ekster, de blauwe reiger, de boerenzwaluw, de boomkruiper, de boomklever, de grote bonte specht, de huiswaluw en de spreeuw.

3.1.3. Reptielen

Volgens Natuurloket zijn slechts 8 van de 31 kilometerhokken onderzocht naar het voorkomen van reptielen. Deze kilometerhokken zijn ook nog eens allemaal matig tot slecht onderzocht. In de kilometerhokken 106-459, 106-460, 107-460, 107-461, 108-460, 108-461, 108-462, 110-458 is een soort uit tabel 2/3 van de Flora- en faunawet aangetroffen. Het gaat hier vrijwel zeker om de ringslang. De betreffende kilometerhokken zijn gelegen rond het gebied Zegersloot. Ook in de Nieuwkoopse plassen bevindt zich een populatie van de ringslang (*eigen data E.C.O. Logisch 2010*).

3.1.4. Amfibieën

Volgens Natuurloket komt verspreid door het plangebied een of meerdere soorten amfibieën van de Habitatrichtlijn lijst IV voor. Er zijn diverse waarnemingen bekend van de rugstreeppad uit het plangebied (*waarneming.nl*, 2011). Ook uit verleende ontheffingen Flora- en faunawet blijkt de soort in de directe omgeving voor te komen (FF/75C/2007/0540, 2007).

Volgens *waarneming.nl* en *telmee.nl* komt ook de heikikker voor in en rond de Nieuwkoopse plassen.

3.1.5. Vissen

Volgens Natuurloket komen verspreid door het plangebied 2 beschermde vissoorten voor. Uit de verspreidingsatlas van zoetwatervissen blijkt dat dit de rivierdonderpad, de kleine modderkruiper en de bittervoorn kunnen zijn. Uit verleende ontheffingen blijkt dat de bittervoorn en de kleine modderkruiper eerder zijn waargenomen in de directe omgeving van het plangebied (FF/75C/2010/0471, 2010).

3.1.6. Ongewervelden

In de Nieuwkoopse plassen komt de zeer zeldzame en zwaar beschermde gestreepte waterroofkever voor (Cuppen & Koese, 2005). Ook is de beschermde vlinder zilveren maan aanwezig in de Nieuwkoopse plassen. Deze soort is in 1993 na te zijn uitgestorven weer uitgezet in de Meije graslanden (Pavlicek – van Beek & van der Made, 1995).

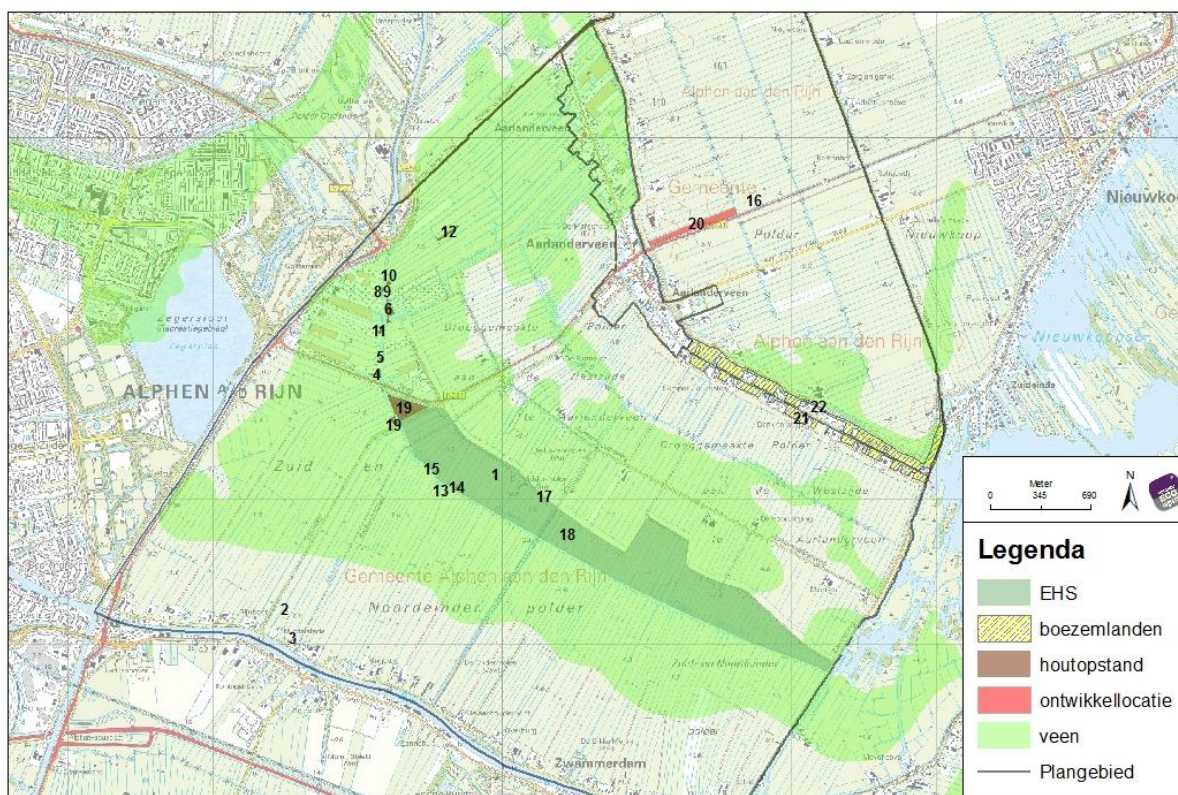
In het veengebied van Noord- en Zuid-Holland komt de beschermde waterslak de platte schijfhoren vrij algemeen voor (Boesveld et. al., 2009). In de veengebieden rond Nieuwkoop komt de soort ook voor. Uit de online database *Limnodata-piscaria* (limnodata.nl, 2011) komen vijf meldingen van de platte schijfhoren verspreid door het plangebied naar boven.

Als laatste ongewervelde komt de libel groene glazenmaker voor in de Nieuwkoopse plassen en het Zaanse Rietveld juist ten zuiden van Alphen aan den Rijn (waarneming.nl, 2011).

3.1.7. Flora

Volgens gegevens van Natuurloket is slechts een licht beschermde vaatplant bekend uit het plangebied. Vermoedelijk betreft dit zwanenbloem. In de omgeving van het plangebied, met name in de Nieuwkoopse plassen, zijn vrij veel beschermde vaatplanten bekend als waterdriehblad, ronde zonnedauw en diverse soorten orchideeën.

3.2. Habitatscan

Figuur 2. Gebiedsnamen

Naam	Nummer op kaart
Houtopstand	1 t/m15
Polder Nieuwkoop	16
Noord/Zuideinderpolder, droogmakerij west A'veen	17
EHS Aarlanderveense wetering	18
Recreatiebos N231- treinweg	19
Ontwikkellocatie	20
Boezemlanden zuideinde	21
Boezemlanden	22

3.2.1. Polder ten westen van Aarlanderveen & Zuid- en Noordeinderpolder

De watergangen in de Drooggemaakte polder ten westen van Aarlanderveen en de Zuid- en Noordeinderpolder bevatten plaatselijk een hoge ecologische kwaliteit. Met name de bredere vaarten en weteringen bevatten een goed ontwikkelde watervegetatie en vrij natuurvriendelijke oevers met soorten als oeverzegge, watermunt en pijptorkruid. Deze wateren (zie foto 3) bieden een geschikte habitat voor diverse beschermde soorten als de platte schijfhoren, de waterspitsmuis, de bittervoorn en de kleine modderkruiper. Deze wateren bieden ook foerageergebied voor bijvoorbeeld de watervleermuis en de meervleermuis. Tijdens de visbemonsteringen is de kleine modderkruiper veelvuldig aangetroffen in deze wateren. Ook is eenmaal de waterspitsmuis waargenomen in het natuurgebiedje tussen de Treinweg en de Nieuwkoopse weg N231. Verwacht wordt dat bovenstaande soorten algemeen voorkomen langs de Aarlanderveense Wetering en de overige bredere watergangen.

Foto 3. Watergang met hoge natuurwaarden

De Noordse woelmuis komt voor in de directe omgeving van het plangebied (Nieuwkoopse plassen). Langs de ecologische verbindingzone in de polder (nr 18), en het natuurgebiedje tussen de Treinweg en de N231 (figuur 2, nr 19), is plaatselijk geschikte habitat aanwezig voor deze soort in de vorm van natuurvriendelijke, kruidenrijke oevers en natte, bloemrijke graslanden. Ook rond de ringvaart ten zuiden van het dorp Aarlanderveen (nrs 21 & 22) is geschikte habitat aanwezig door de aanwezigheid van kruidenrijke oevers, natte, bloemrijke en extensief beheerde oeverlanden. Het is aannemelijk dat individuen van de Noordse woelmuis vanuit de Nieuwkoopse plassen de polder in trekken op zoek naar nieuw leefgebied. Voor een grotere populatie van deze soort is het areaal geschikte habitat waarschijnlijk te gering. Verwacht wordt dat deze soort sporadisch voorkomt in het plangebied.

De ruigere oeverzones, het natuurgebiedje en de diverse losstaande houtopstanden bieden geschikte habitat voor de ringslang. Deze soort komt voor in de Nieuwkoopse plassen en rond de Zegerplas. Vanuit het plangebied zijn waarnemingen bekend, maar de soort is er tijdens dit onderzoek niet aangetroffen. Door de aanwezigheid van voldoende dekking, voedsel en rust in de polders wordt verwacht dat er wel een kleine populatie aanwezig is in het plangebied.

De bebouwingslinten in en om het plangebied bieden een zeer geschikte habitat voor vleermuizen. Diverse gebouwde soorten kunnen verblijven in de huizen en schuren, waaronder de meervleermuis. De bebouwingslinten en tuinen kunnen fungeren als referentie element bij vliegroutes en leveren tevens geschikt foerageergebied. Tijdens de nachtelijke bemonstering van vleermuizen was er een duidelijke concentratie van soorten en individuen aanwezig rond Aarlanderveen en de Oude Rijn. Naar verwachting bevinden zich meerdere verblijven van de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en mogelijk de meervleermuis in deze bebouwing. Naast deze soorten zijn ook de boombewonende soorten rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis aangetroffen. Deze soorten zijn enkel in kleine aantallen waargenomen verspreid door het plangebied. Verblijfplaatsen van deze soorten kunnen aanwezig zijn in de diverse houtopstanden en tuinen. Bovenstaande bebouwingslinten en houtopstanden bieden ook zeer geschikte habitat voor uilen en roofvogels. Er is vrij hoge dichtheid aan steenuilen aanwezig in het plangebied. Deze soort is sterk afhankelijk van kleinschalige landschapselementen en 'ruige hoekjes'. Op de boerenerven en maneges is deze habitat volop aanwezig, en dient deze ook behouden te worden.

Rond de houtopstanden en het natuurgebiedje zijn relatief veel roofvogels aangetroffen. In het natuurgebiedje is een horst van een sperwer aanwezig en broed een torenvalk in een nestkast. In de grotere houtopstand in de polder ten westen van de Machineweg (figuur 2, nummer 12) bevindt zich een horst van een havik. Ook zijn hier sporen gevonden van een steenuil.

Voor vaatplanten bevat de polder weinig interessante groeiplaatsen. De weilanden en watergangen zijn te sterk bemest om bijzondere flora te herbergen. Het natuurgebiedje tussen de Treinweg en de N231 bevat wel geschikte habitat voor beschermde soorten als de rietorchis, ronde zonnedaauw of waterdrieblad. Er zijn echter geen beschermde soorten aangetroffen. De diverse houtopstanden bieden mogelijk geschikte habitat voor algemene beschermde soorten als de brede wespenorchis. Ook deze soort is niet aangetroffen.

De ecologische verbindingzone langs de Aarlanderveense wetering is floristisch weinig interessant. Door de beweiding met koeien en schapen en de bemesting van de percelen zijn er weinig voor beschermde of bijzondere soorten geschikte groeiplaatsen aanwezig. Plaatselijk heeft de oever van de Aarlanderveense wetering een goed ontwikkelde kruidenvegetatie met zwanenbloem, watermunt, grote egelskop en moeraskartelblad. Er zijn slechts sporadisch exemplaren van de waterplant krabbenscheer aangetroffen. De beschermde libel groene glazenmaker heeft velden van deze plant nodig voor de voortplanting. De groene glazenmaker is foeragerend aangetroffen in de polder. Voortplantingsgebied wordt niet verwacht in het plangebied.

In onderstaande tabel zijn de mogelijk aanwezige zwaarder beschermde soorten en het potentiële belang van het plangebied voor deze soorten aangegeven.

Tabel 1. Belang van het plangebied voor mogelijk aanwezige beschermde soorten. Soorten gemarkeerd met * zijn zeker aanwezig in het plangebied.

Bescherming	Nederlandse naam	Belang
Tabel 2 Flora- en faunawet		
<i>Vissen</i>	Kleine modderkruiper*	<i>Groot</i>
Tabel 3 Flora- en faunawet		
<i>Zoogdieren</i>	Waterspitsmuis*	<i>Groot</i>
<i>Vissen</i>	Bittervoorn	<i>Gering</i>
<i>Reptielen</i>	Ringslang	<i>Gering</i>
Tabel 3 Ffwet/ HR IV		
<i>Zoogdieren</i>	G. dwergvleermuis*	<i>Groot</i>
	G. grootoorvleermuis	<i>Gering</i>
	Laatvlieger*	<i>Gering</i>
	Rosse vleermuis*	<i>Matig</i>
	Ruige dwergvleermuis*	<i>Groot</i>
	Watervleermuis*	<i>Groot</i>
	Meervleermuis*	<i>Groot</i>
	Noordse woelmuis	<i>Matig</i>
<i>Amfibieën</i>	Rugstreeppad*	<i>Matig</i>
<i>Libellen</i>	Groene glazenmaker*	<i>Gering</i>
<i>Vogels</i>	Steenuil*	<i>Groot</i>
	Bosuil*	<i>Gering</i>
	Kerkuil*	<i>Groot</i>
	Ransuil*	<i>Matig</i>
	Sperwer*	<i>Matig</i>
	Havik*	<i>Matig</i>
	Slechtvalk*	<i>Matig</i>
	Torenavalk*	<i>Matig</i>
	Buizerd*	<i>Matig</i>
	Grote gele kwikstaart*	<i>Matig</i>
	Koolmees*	<i>Gering</i>
	Pimpelmees*	<i>Gering</i>
	Zwarte kraai*	<i>Gering</i>
	Ekster*	<i>Gering</i>
	Blauwe reiger*	<i>Matig</i>
	Boerenzwaluw*	<i>Groot</i>
	Boomkruiper*	<i>Gering</i>
	Boomklever*	<i>Gering</i>
	Grote bonte specht*	<i>Matig</i>
	Huiswaluw*	<i>Gering</i>
	Spreeuw*	<i>Gering</i>

Natuurwaarden houtopstanden

De houtopstanden bevatten plaatselijk hoge natuurwaarden. De houtopstanden langs de Grote Wetering bieden geschikt leefgebied voor diverse zeldzame en bijzondere soorten als roofvogels, uilen, de bunzing, de vos en een grote verscheidenheid aan paddenstoelen en mossen. De flora is echter minder spectaculair ontwikkeld, vermoedelijk door de overmatige bemesting van de omliggende weilanden. Voor diverse vogels en zoogdieren fungeren deze houtopstanden als stepping stones tussen geschikte leefgebieden, en tevens als rustplaats. Deze houtopstanden dragen in belangrijke mate bij aan het fungeren van de Ecologische Hoofdstructuur door de polder.

Door de aantrekkingskracht van deze bosjes op roofvogels, hebben deze bosjes echter wel een werende werking op weidevogels. De polder is echter open en groot genoeg om toch voldoende rust te bieden voor weidevogels.

De houtopstanden langs de bebouwingslinten van Aarlanderveen en Zwammerdam bevatten minder natuurwaarden. Deze houtopstanden zijn van zeer beperkte omvang en vaak gelegen achter de tuinen van huizen. Door de menselijke verstoring is er onvoldoende rust om van groot belang te zijn voor fauna. Mogelijk worden deze bosjes wel gebruikt door soorten als de bosuil of de ransuil.

3.2.2. Polder Nieuwkoop

De polder Nieuwkoop is ecologisch gezien weinig interessant. De grote, intensief gebruikte percelen, lage waterstanden en steile oevers geven weinig mogelijkheden voor natuur. In het veengedeelte van de polder zijn plaatselijk hogere natuurwaarden aanwezig door de hogere waterstand, natte weilanden en beter ontwikkelde oevers. Voor beschermde soorten biedt met name dit deel potentie. In de bredere wateren is de kleine modderkruiper aanwezig en mogelijk ook de platte schijfhoren, de waterspitsmuis en de bittervoorn. Verder is dit deel in trek bij weidevogels. De grutto is met tientallen exemplaren aangetroffen op de weilanden. Ook zijn de grote zilverreiger en de purperreiger foeragerend op deze weilanden waargenomen.

De boerenerven en de bebouwing bieden geschikte broedgelegenheid voor de steenuil, de huismus en de spreeuw. Ook zijn rond diverse boerenerven grotere groepen boerenzwaluwen en huiszwaluwen aangetroffen.

Deze bebouwing is geschikt als verblijfplaats voor gebouwde bewonende vleermuizen als de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de meervleermuis. Mogelijk zijn op deze erven ook grotere bomen met holtes aanwezig, welke als verblijfplaats kunnen dienen voor boombewonende vleermuizen.

Het veengedeelte van de polder is mogelijk van belang als foerageergebied voor de meervleermuis. Deze soort is komt algemeen voor in de omgeving, en foerageert voor een groot deel boven veenweidegebied.

In het noordelijke deel van de polder Nieuwkoop bestaat de ondergrond hoofdzakelijk uit klei. Hier zijn weinig beschermde soorten aangetroffen. Rond enkele boerderijen zijn boerenzwaluwen gezien. In de wateren zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen. Door de grote hoeveelheid slib in de meeste wateren is er weinig geschikt leefgebied aanwezig voor de kleine modderkruiper of de bittervoorn.

Ook voor de platte schijfhoren, de ringslang, de waterspitsmuis of beschermde vaatplanten is geen geschikte habitat aanwezig door het intensieve landgebruik.

Voor de rugstreeppad bieden deze wateren mogelijk wel geschikt voortplantingswater door de afwezigheid van vis. De boerenerven en akkers kunnen dienst doen als leefgebied en overwintergebied. Deze soort is niet aangetroffen, maar komt in de omgeving wel voor in vergelijkbare habitat.

Tabel 2. Belang van het plangebied voor mogelijk aanwezige beschermde soorten. Soorten gemarkeerd met * zijn zeker aanwezig in het plangebied.

Bescherming	Nederlandse naam	Belang
Tabel 2 Flora- en faunawet		
Vissen	Kleine modderkruiper*	Gering
Tabel 3 Flora- en faunawet		
Zoogdieren	Waterspitsmuis	Gering
Vissen	Bittervoorn	Gering
Tabel 3 Ffwet/ HR IV		
Zoogdieren	G. dwergvleermuis*	Matig
	Laatvlieger*	Gering
	Rosse vleermuis*	Gering
	Watervleermuis*	Gering
	Meervleermuis	Groot
Amfibieën	Rugstreeppad	Matig
Vogels	Steenuil	Gering
	Kerkuil	Gering
	Ransuil	Gering
	Sperwer	Gering
	Havik	Gering
	Slechtvalk	Gering
	Torenavalk	Gering
	Buizerd*	Gering
	Grote gele kwikstaart	Gering
	Koolmees*	Gering

Bescherming	Nederlandse naam	Belang
	Pimpelmees	<i>Gering</i>
	Zwarte kraai*	<i>Gering</i>
	Ekster	<i>Gering</i>
	Blauwe reiger*	<i>Gering</i>
	Boerenzwaluw*	<i>Groot</i>
	Boomkruiper	<i>Gering</i>
	Boomklever	<i>Gering</i>
	Grote bonte specht	<i>Gering</i>
	Huiszwaluw*	<i>Matig</i>
	Spreeuw*	<i>Gering</i>

3.3. Effecten

In deze paragraaf worden de effecten op beschermde soorten bij uitvoer van de mogelijkheden volgens het bestemmingsplan beschreven.

3.3.1. Polder ten westen van Aarlanderveen & Zuid- en Noordeinderpolder

De kwaliteiten geven onder andere de volgende mogelijkheden welke effect kunnen hebben op de natuur:

- Aanleggen wandel/fietspaden & overige recreatieve activiteiten:

De aanleg en het gebruik van recreatieve activiteiten kan leiden tot habitatvernietiging van algemene beschermde vaatplanten. Door gebruik van deze paden kan, afhankelijk van de gebruiksintensiteit, verstoring optreden op roofvogels, weidevogels en de ringslang. Er zijn effecten mogelijk op individuen van soorten. De gunstige staat van instandhouding van de populaties komt niet in gevaar.

- Nieuwbouw/verbouw op erven, vergroting bouwvlak:

Door nieuwbouw of verbouw kunnen vaste rust – en verblijfplaatsen van zwaluwen, zangvogels en vleermuizen worden vernietigd. Er bestaan echter voldoende mitigerende en compenserende mogelijkheden om de gunstige staat van instandhouding te waarborgen.

- Verandering in maaibeheer/onderhoud van weilanden en watergangen:

Het veranderen van onderhoud kan negatieve gevolgen hebben voor de ringslang, de rugstreeppad, de Noordse woelmuis, de waterspitsmuis, de meervleermuis, de kleine modderkruiper, de platte schijfhoren, de bittervoorn en weidevogels. Wanneer het maaibeheer verandert, kan hierdoor de vegetatiesamenstelling zodanig veranderen dat er geen dekking of voedsel meer is deze soorten. Ook kunnen door een verkeerd maaibeheer nesten van weidevogels worden vernietigd. Rond de boezemlanden van de Ringvaart en plaatselijk in de polders kunnen veranderingen in het maaibeheer en onderhoud effect hebben op de Noordse woelmuis. Door verandering in vegetatiesamenstelling kan aanwezige biotoop ongeschikt worden. Effecten kunnen bestaan uit afname van kleine populaties, en een vergrootte barrièrewerking tussen leefgebieden door het verdwijnen van 'stapstenen'. Er zijn voldoende mogelijkheden deze effecten te mitigeren danwel compenseren door het creëren van nieuw leefgebied en zodoende de gunstige staat van instandhouding te waarborgen.

- (kleinschalige) Demping of verlegging watergangen, afgraven oevers en veranderingen in het onderhoud van watergangen in het veengedeelte van de polder:

Deze maatregelen kunnen negatieve effecten hebben door afname van het leefgebied van de platte schijfhoren, de kleine modderkruiper, de bittervoorn, de rugstreeppad, de ringslang, de groene glazenmaker en de waterspitsmuis. Daarnaast kunnen vliegroutes en foerageergebieden van de meervleermuis en de watervleermuis ongeschikt raken door de aanwezigheid van dammen of de afname aan insecten.

- Kap houtopstanden op erven;

Door de kap van houtopstanden kunnen horsten van roofvogels en uilen worden vernietigd. Ook kunnen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden vernietigd. De houtopstanden doen tevens dienst als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

3.3.2. Aanbevelingen ten aanzien van de Flora- en faunawet

Tabel 3. Effecten Polder ten westen van Aarlanderveen & Zuid- en Noordeinderpolder

mogelijkheden	effect	soorten
Wandel/fietspaden en overige recreatie	Habitatvernietiging/verstoring	Roofvogels, weidevogels, ringslang
Nieuwbouw/verbouw op erven	Vernietiging vaste verblijfplaatsen	Zwaluwen, zangvogels, vleermuizen
Verandering in maaibeheer/onderhoud	Habitatvernietiging, verstoring nesten	Ringslang, rugstreeppad, Noordse woelmuis, waterspitsmuis, meervleermuis, weidevogels.
Kap houtopstanden op erven	Vernietiging vaste verblijfplaatsen	Roofvogels, uilen, vleermuizen
Demping/verlegging van watergangen	Habitatvernietiging	Platte schijfhoren, kleine modderkruiper, bittervoorn, rugstreeppad, ringslang, waterspitsmuis, watervleermuis, meervleermuis

De mogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan biedt, kunnen in overtreding zijn met de Flora- en faunawet. Voor deze mogelijkheden betreft het tijdelijke verstoring van individuen van een beschermde soort, of kleinschalige habitatvernietiging. Voor deze aspecten zijn voldoende mogelijkheden tot compenserende of mitigerende maatregelen, of is een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze compenserende en/of mitigerende maatregelen kunnen noodzakelijk zijn om de gunstige staat van instandhouding te waarborgen. Bij vrijwel alle activiteiten is een omgevingsvergunning vereist. De gemeente treedt hierbij op als controlerende instantie. Bij deze omgevingsvergunning dient de gemeente rekening te houden met bovenstaande effecten. Van de initiatiefnemer kan niet worden verwacht dat deze over voldoende ecologisch inzicht beschikt om aan te geven of effecten op beschermde natuur op kunnen treden.

3.3.3. Polder Nieuwkoop

Mogelijkheden

De kwaliteiten geven de volgende mogelijkheden welke effect kunnen hebben op de natuur:

- Veranderingen in maaibeheer/onderhoud van weidegrond;

Het veranderen van onderhoud kan negatieve gevolgen hebben voor de ringslang, de rugstreeppad, de waterspitsmuis, de meervleermuis en weidevogels. Wanneer het maaibeheer verandert, kan hierdoor de vegetatiesamenstelling zodanig veranderen dat er geen dekking of voedsel meer is deze soorten. Ook kunnen door een verkeerd maaibeheer nesten van weidevogels worden vernietigd.

- (kleinschalige) Demping of verlegging watergangen, afgraven oevers en veranderingen in het onderhoud van watergangen in het veengedeelte van de polder:

Deze maatregelen kunnen negatieve effecten hebben door afname van het leefgebied van de platte schijfhoren, de kleine modderkruiper, de bittervoorn, de rugstreeppad, de ringslang, de groene glazenmaker en de waterspitsmuis. Daarnaast kunnen vliegroutes en foerageergebieden van de meervleermuis en de watervleermuis ongeschikt raken door de aanwezigheid van dammen of de afname aan insecten.

- Kap houtopstanden op erven;

Door de kap van houtopstanden kunnen horsten van roofvogels en uilen worden vernietigd. Ook kunnen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden vernietigd. De houtopstanden doen tevens dienst als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

- Nieuwbouw/verbouw op erven;

Door nieuwbouw of verbouw kunnen vaste rust – en verblijfplaatsen van zwaluwen, zangvogels en vleermuizen worden vernietigd.

3.3.4. Aanbevelingen ten aanzien van de Flora- en faunawet

Tabel 4. Effecten polder Nieuwkoop

mogelijkheden	effect	soorten
Verandering in maaibeheer/onderhoud	Habitatvernietiging, verstoring nesten	Ringslang, rugstreppad, waterspitsmuis, meervleermuis, weidevogels.
Aanpassingen watergangen in veengedeelte	Habitatvernietiging	Platte schijfhoren, kleine modderkruiper, bittervoorn, rugstreppad, ringslang, waterspitsmuis, watervleermuis, meervleermuis
Kap houtopstanden op erven	Vernietiging vaste verblijfplaatsen	Roofvogels, uilen, vleermuizen
Nieuwbouw/verbouw op erven	Vernietiging vaste verblijfplaatsen	Zwaluwen, zangvogels, vleermuizen

De mogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan biedt, kunnen in overtreding zijn met de Flora- en faunawet. Voor deze mogelijkheden betreft het tijdelijke verstoring van individuen van een beschermde soort of kleinschalige habitatvernietiging. Voor deze aspecten zijn voldoende mogelijkheden tot compenserende of mitigerende maatregelen, of een ontheffing van de Flora- en faunawet. Deze compenserende en/of mitigerende maatregelen kunnen noodzakelijk zijn om de gunstige staat van instandhouding van een soort te waarborgen. Bij vrijwel alle activiteiten is een omgevingsvergunning vereist. De gemeente treedt hierbij op als controlerende instantie. Bij deze omgevingsvergunning dient de gemeente rekening te houden met bovenstaande effecten. Van de initiatiefnemer kan niet worden verwacht dat deze over voldoende ecologisch inzicht beschikt om aan te geven of effecten op beschermde natuur op kunnen treden.

4. Voortoets Natuurbeschermingswet

Het plangebied grenst aan de zuid-oostzijde aan het Natura2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck. Er zijn verder geen beschermde natuurgebieden in de omgeving aanwezig.

In dit hoofdstuk worden de mogelijkheden volgens het nieuwe bestemmingsplan getoetst aan de instandhoudingsdoelen voor het Natura2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck.

4.1. Gebiedsbeschrijving Nieuwkoopse plassen & De Haeck

De Nieuwkoopse Plassen maken deel uit van het Hollands-Utrechts laagveengebied. Het grootste deel van het gebied wordt gevormd door een plasseengebied, ontstaan na afgraving van het veen. Daarnaast bestaat het gebied uit een moerasgebied met rietkragen, schraalgraslanden, overgangsveen, moerasheide, legakkers, petgaten en broekbos.

De Haeck bestaat uit veenplassen, afgewisseld door broekbos, rietland en schrale hoilanden. Er is een opeenvolging van verschillende stadia van verlanding aanwezig. De schraallanden langs de Meije bestaat uit blauwgrasland met op enkele plekken wat elzen- en wilgenstruweel. (Ontwerpbesluit Nieuwkoopse Plassen & De Haeck). Dit Natura2000 gebied bevat zeer hoge natuurwaarden en veel bijzondere flora en fauna. Het is een belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen (roerdomp, purperreiger, snor, rietzanger) en andere moeras- en watervogels (zwartkopmeeuw, zwarte stern). Voor de zwartkopmeeuw betreft het de grootste broedkolonie buiten de Delta.

Dit Natura2000 gebied is aangewezen als speciale beschermingszone middels de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn (zie figuur 1). De instandhoudingsdoelen zijn per soort en per habitat gedefinieerd in de nota van toelichting van het aanwijzingsbesluit. In de volgende paragraaf worden deze instandhoudingsdoelen behandeld.

4.2. Instandhoudingsdoelen

In het ontwerpbesluit Nieuwkoopse Plassen & De Haeck volgende instandhoudingsdoelen voor habitats en soorten geformuleerd. Hieronder worden deze doelen weergegeven in tabel 5. In bijlage 2 is voor de soorten een toelichting opgenomen uit het ontwerpbesluit.

Tabel 5. Instandhoudingsdoelstellingen

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.
Habitattypen					
H3140	Kranswierwateren	--	>	>	
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>	
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	>	=	
H6410	Blauwgraslanden	--	>	>	
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	>	>	
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	>	>	
H7210	Galigaanmoerassen	-	=	=	
H91D0	Hoogveenbossen	-	=	=	
Habitatsoorten					
H1082	Gestreepte waterroofkever	--	>	>	>
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=
H1340	Noordse woelmuis	--	=	=	=
H1903	Groenknolorchis	--	=	=	=
H4056	Platte schijfhoren	-	=	=	=
Broedvogels					
A021	Roerdomp	--	>	>	
A022	Woudaapje	--	>	>	
A029	Purperreiger	--	=	=	
A176	Zwartkopmeeuw	+	=	=	
A197	Zwarte Stern	--	>	>	
A292	Snor	--	>	>	
A295	Rietzanger	-	=	=	
A298	Grote karekiet	--	>	>	
Niet-broedvogels					
A027	Grote Zilverreiger	+	=	=	
A041	Kolgans	+	=	=	
A050	Smient	+	=	=	
A051	Krakeend	+	=	=	

Legenda

SVI

landelijk Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)

= Behoudsdoelstelling

> Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

=(<) Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

Dikgedrukt zijn prioritaire soorten

4.3. Gevoeligheid habitattypen en soorten

Tabel 6. Gevoeligheid habitattypen en soorten voor verstoring

Storingsfactor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Kranswierwateren	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Meren met krabbenstroom en fonteinkruident	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	...	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Blauwgraslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Overgangs- en trilvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
*Galigaanmoerassen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
*Hoogveenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
*Noordse woelmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	...	■
Bittervoorn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Gestreepte waterroofkever	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	...	■
Groenknolorchis	...	☒	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	☒	☒	☒	☒	■	☒	■	■
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meervleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Platte schijfhoren	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grote karekiet (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	■	■	■	■	■
Grote Zilverreiger (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	■	■	■	■	■
Kolgans (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	■	■	■	■	■
Krakeend (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	■	■	■	■	■
Purperreiger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	■	■	■	■	■
Rietzanger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	■	■	■	■	■
Roerdomp (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	■	■	■	■	■
Smient (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	■	■	■	■	■
Snor (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	■	■	■	■	■
Woudaapje (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	■	■	■	■	■
Zwarte Stern (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	■	■	■	■	■
Zwartkopmeeuw (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	...	■	■	■	■	■	■	■

- zeer gevoelig
- gevoelig
- niet gevoelig
- ☒ n.v.t.
- ... onbekend

- 1. Oppervlakteverlies
- 2. Versnippering
- 3. Verzuring
- 4. Vermesting
- 5. Verzoeting
- 6. Verzilting
- 7. Verontreiniging
- 8. Verdroging
- 9. Vernatting
- 10. Verandering stroomsnelheid

- 11. Verandering overstromingsfrequentie
- 12. Verandering dynamiek substraat
- 13. Verstoring door geluid
- 14. Verstoring door licht
- 15. Verstoring door trilling
- 16. Optische verstoring
- 17. Verstoring door mechanische effecten
- 18. Verandering in populatiedynamiek
- 19. Bewuste verandering soortensamenstelling

4.4. Effecten van toegestane mogelijkheden

Effecten van buiten het Natura2000 gebied op habitattypen binnen het Natura2000 gebied kunnen worden veroorzaakt door veranderingen in het peilbeheer en de stikstof- of fosfaat huishouding op landbouwgronden en weilanden. Hierdoor kan verdroging, verzuring of vermessing optreden binnen het gebied. Vermesting kan optreden door aanvoer door de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofoxiden) of nitraat- en fosfaataanvoer door het oppervlaktewater. Stoffen die leiden tot vermessing kunnen ook leiden tot verzuring.

Effecten op Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijnsoorten buiten het Natura2000 gebied kunnen negatieve effecten hebben op de populatie van deze soort binnen het gebied. Zo kan bijvoorbeeld verstoring van foerageergebied van de purperreiger buiten het Natura2000 gebied leiden tot een afname van de populatie die broedt binnen het gebied.

4.4.1. Polder ten westen van Aarlanderveen & Zuid- en Noordeinderpolder

Het bestemmingsplan voor deze polder is sterk gericht op behoud van de bestaande kwaliteiten natuur, weidebouw en recreatie. Ten aanzien van weidebouw en melkveehouderij geldt de doelstelling continuïteit en duurzaamheid. Uitbreidingsmogelijkheden worden hiermee echter niet verboden. Uitbreiding van de veestapel kan deels vergunningvrij plaatsvinden binnen het besluit Landbouw Milieubeheer. Een toename van de stikstofdepositie door de lucht in het Natura2000 gebied valt hiermee niet uit te sluiten. Negatieve effecten op beschermde habitattypen en soorten welke gevoelig zijn voor verzuring (3) en vermessing (4) zijn hiermee niet uit te sluiten (zie tabel 6). Veranderingen in de waterhuishouding of het peilbeheer zijn niet toegestaan binnen het huidige bestemmingsplan.

Op soorten kunnen effecten ontstaan door verstoring van de niet-broedvogels en broedvogels uit tabel 6, met uitzondering van de roerdomp, de snor en het woudaapje. Deze soorten komen niet voor in de polder door het ontbreken van geschikte habitat. De effecten op deze soorten kunnen ontstaan door de aanleg van wandel- of fietspaden en veranderingen in het maaibeheer. De aanleg van recreatieve voorzieningen is slechts mogelijk als medegebruik tot 100m². Negatieve effecten zullen vanwege deze beperkte omvang slechts optreden op individu niveau. De gunstige staat van instandhouding blijft gewaarborgd.

De veenweide percelen zijn foerageergebied voor soorten als de purperreiger, de grote zilverreiger, de smient en de kolgans. Veranderingen in het maaibeheer kunnen beperkt negatief effect hebben op deze soorten, door een afname aan voedsel. Er zijn in de directe omgeving echter voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig in de omliggende polders en in het Natura2000 gebied zelf. Ook zal door deze verandering geen foerageergebied verdwijnen, hooguit beperkt in kwaliteit afnemen.

Effecten op individuen of leefgebied van de bittervoorn, de kleine modderkruiper, de platte schijfhoren en de Noordse woelmuis in het plangebied zullen geen effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten in het Natura2000 gebied. De in de polder aanwezige individuen behoren niet tot de populatie in het Natura2000 gebied doordat er slechts beperkt uitwisseling mogelijk is tussen de polder en de Nieuwkoopse plassen door de grotendeels gescheiden waterhuishouding.

Nieuwbouw of verbouw op erven kan effect hebben op verblijfplaatsen van de meervleermuis. Deze activiteiten zijn onderworpen aan een omgevingsvergunning met Flora- en faunawettoetsing. Negatieve effecten op deze verblijfplaatsen zijn voldoende te mitigeren. De gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie komt dan ook niet in gevaar.

Effecten vanuit de externe werking (geluid, licht, trilling, optische verstoring, toename recreatie e.d.) worden vanwege het behoudende karakter van het bestemmingsplan niet verwacht. Door nieuwe ontwikkelingen kunnen verkeersstromen veranderen, maar tot een grote toename van verkeer kan en mag dat niet leiden omdat de wegen nu problemen veroorzaken. Omdat verbreding van de wegen niet mogelijk is wordt er voor gewaakt dat er een toename van verkeer komt als gevolg van een nieuwe ontwikkeling.

Uitbreidingsdoelen

Voor enkele Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijnsoorten geldt een uitbreidingsdoel in omvang van de populatie en oppervlak. Dit betreffen de gestreepte waterroofkever, de roerdomp, de woudaap, zwarte stern, snor en grote karekiet. Deze uitbreiding dient vanwege de habitateisen van deze soorten grotendeels in het Natura2000 gebied zelf plaats te vinden. Langs de ecologische hoofdstructuur in de polder kan wel geschikte habitat worden gecreëerd voor de vogelsoorten door het in stand houden van de rust en het creëren van rietruigtes.

4.4.2. Polder Nieuwkoop

In de polder Nieuwkoop is gekozen voor een economische functie voor akkerbouw en veeteelt. Het bestemmingsplan laat mogelijkheden toe ter bevordering van deze functie. In de polder zelf zijn weinig natuurwaarden aanwezig. Voor Natura2000 soorten kan de polder de volgende functie hebben:

- Verblijfplaatsen meervleermuis in bebouwing;
- Foerageergebied purperreiger, grote zilverreiger, kolgans en smient in het veen gedeelte;
- Leefgebied bittervoorn, kleine modderkruiper en platte schijfhoren in het veen gedeelte.

Nieuwbouw of verbouw op erven kan effect hebben op verblijfplaatsen van de meervleermuis. Deze activiteiten zijn onderworpen aan een omgevingsvergunning met Flora- en faunawettoetsing. Negatieve effecten op deze verblijfplaatsen zijn voldoende te mitigeren. De gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie komt dan ook niet in gevaar.

De veenweide percelen zijn foerageergebied voor soorten als de purperreiger, de grote zilverreiger, de smient en de kolgans. Veranderingen in het beheer van deze percelen kunnen beperkt negatief effect hebben op deze soorten, door een afname aan voedsel. Er zijn in de directe omgeving echter voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig in de omliggende polders en in het Natura2000 gebied zelf. Ook zal door deze verandering geen foerageergebied verdwijnen, hooguit beperkt in kwaliteit afnemen.

Effecten op individuen of leefgebied van de bittervoorn, de kleine modderkruiper, de platte schijfhoren en de in het plangebied zullen geen effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten in het Natura2000 gebied. De in de polder aanwezige individuen behoren niet tot de populatie in het Natura2000 gebied doordat er slechts beperkt uitwisseling mogelijk is tussen de polder en de Nieuwkoopse plassen door de gescheiden waterhuishouding.

Uitbreiding van de veestapel in het weidegebied kan deels vergunningvrij plaatsvinden binnen het besluit Landbouw Milieubeheer. Een toename van de stikstofdepositie door de lucht in het Natura2000 gebied valt hiermee niet uit te sluiten. Negatieve effecten op beschermde habitattypen en soorten welke gevoelig zijn voor verzuring (3) en vermisting (4) zijn hiermee niet uit te sluiten (zie tabel 6). Veranderingen in de waterhuishouding of het peilbeheer zijn niet toegestaan binnen het huidige bestemmingsplan.

4.4.3. Conclusie en aanbevelingen ten aanzien van de Natuurbeschermingswet 1998

De beoogde ontwikkelingen zijn kleinschalig en gericht op behoud en bevordering van huidige kwaliteiten. Effecten op foerageergebieden van soorten van de Vogelrichtlijn kunnen worden uitgesloten door de aanwezigheid van alternatieve foerageergebieden en de beperkte mogelijkheden binnen het bestemmingsplan voor verandering. Effecten op leefgebieden en individuen van soorten van de Habitatrichtlijn zullen geen negatieve effecten opleveren voor de instandhoudingsdoelen van deze soorten binnen het Natura2000 gebied. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van de meervleermuis buiten het Natura2000 gebied kunnen effect hebben op de populatie binnen het gebied. Activiteiten met deze mogelijke effecten zijn onderworpen aan een omgevingsvergunning met Flora- en faunawettoetsing en zijn voldoende te mitigeren. Negatieve effecten kunnen dan ook worden uitgesloten. Hierbij treedt de gemeente echter op als bevoegd gezag, met een controlerende functie bij de omgevingsvergunning. Een grote verantwoordelijkheid ten aanzien van de meervleermuis ligt dan ook bij de gemeente.

Negatieve effecten op beschermde habitattypen binnen het Natura2000 gebied kunnen als gevolg van de mogelijke toename van stikstofdepositie niet worden uitgesloten.

4.4.4. Aanbevelingen ten aanzien beschermde habitattypen en stikstof

Op dit moment is er geen gebiedsanalyse in het kader van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) beschikbaar van het Natura2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck. Deze gebiedsanalyse dient de grenzen van stikstofdepositie nabij het Natura2000 gebied aan te geven. Door het ontbreken van deze gebiedsanalyse, is niet bekend waar deze grenzen liggen. Totdat deze gebiedsanalyse beschikbaar komt, kunnen dan ook enkel negatieve effecten worden uitgesloten door deze grens op 0 te stellen en geheel geen toename van de stikstofdepositie toe te staan.

Negatieve effecten op habitattypen zijn op dit moment niet uit te sluiten vanwege de uitbreidingsmogelijkheden voor veehouders. Door het ontbreken van concrete uitbreidingsplannen is het niet mogelijk de eventuele effecten inzichtelijk te maken. Het is aan te bevelen strikte voorwaarden te verbinden aan deze uitbreidingen ten aanzien van stikstof totdat de gebiedsanalyse beschikbaar komt, en de hierin vermeldde grenzen aangehouden kunnen worden.

Indien deze voorwaarden niet opgenomen kunnen worden in het bestemmingsplan, dient een passende beoordeling voor de Natuurbeschermingswet 1998 plaats te vinden.

Literatuur

- Bellmann, H., 2007, Vlinders, rupsen en waardplanten, Tirion Uitgevers BV, Baarn
- Boesveld, A., Gmelig Meyling, A., & Van Lente, I. (2009). Inhaalslag Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrictlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2008. Platte schijfhoorn *Anisus vorticulus*. Stichting Anemoon.
- Bos, F, M. Bosveld, D. Groenendijk, C.van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hisperioidea, Papilionoidea). – Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Historisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk en J.B.M. Thissen, 1992, Atlas van de Nederlandse Zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Utrecht
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) 2009, De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Cuppen, J.G.M. & B. Koese (2005). De gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus* in Nederland: een eerste inhaalslag . EIS, Le\$iden.
- Emmerik, W.A.M. van, & H.W. de Nie, 2006, Zoetwatervissen van Nederland, Ecologisch bekeken, Vereniging Sportvisserij Nederland, Bilthoven
- Gittenberger, E. & A.W. Janssen (red.), 2004. Recente en fossiele weekdieren uit zoet en brak water. – Nederlandse Fauna 2. Nationaal Historisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland
- Mennema, J., A.J. Quene-Boterenbrood & C.L. Plate, 1985. Atlas van de Nederlandse Flora 2, Zeldzame en vrij zeldzame planten, Bohn, Scheltema & Holkema, Utrecht
- FF/75C/2007/0540. (2007). Ontheffing Ff-wet . Min LNV.
- FF/75C/2010/0471. (2010). Ontheffing Ff-wet . Min LNV.
- MinLNV, (2011). Ontwerpbesluit Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=7&id=n2k103>
- Mullarney, K, L. Svensson, D. Zetterström & P.J. Grant, 2005, ANWB Vogelgids van Europa, Tirion Uitgevers BV, Baarn
- Natuurloket (2011). Beknopte eenmalige levering uit NDFF. OHNL-2011-1287. 14-7-2011
- Natuurmonumenten (2010). <http://www.natuurmonumenten.nl/content/opvallend-veel-waterspitsmuizen-in-nieuwkoopse-plassen>. 12-11-2010.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Historisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland
- Nie, H.W., 1996, Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen, Media Publishing, Doetinchem
- Pavlicek – van Beek, T. en J. van der Made (1995). De zilveren maan, terug in het Groene Hart. Vlinders.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000.- Nederlandse Fauna 5. Nationaal Historisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland
- www.limnodata.nl (13-10-2011)
- www.telmee.nl. (14-10-2011)
- www.waarneming.nl (14-10-2011)

Bijlage 1. Habitattypen en soorten Natura2000 gebied Nieuwkoopse plassen & De Haeck.

Habitats

H3140 Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische Chara spp. vegetaties
Verkorte naam Kranswierwateren

H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition
Verkorte naam Meren met Krabbenscheer en fonteinkruiden

H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix
Verkorte naam Vochtige heiden
betreft het subtype:
- H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)

H6410 Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (Molinion caeruleae)
Verkorte naam Blauwgraslanden

H7140 Overgangs- en trilvenen
Verkorte naam Overgangs- en trilvenen
betreft de subtypen:
- H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)
- H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)

*H7210 *Kalkhoudende moerassen met Cladium mariscus en soorten van het Caricion davallianae*
Verkorte naam Galigaanmoerassen

*H91D0 *Veenbossen*
Verkorte naam Hoogveenbossen

Soorten

Gestreepte waterroofkever
Doel: Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting: De gestreepte waterroofkever heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding en is vrijwel geheel beperkt tot een aantal grote laagveenmoerassen. In de Nieuwkoopse Plassen is één van de grotere populaties van Nederland aanwezig.

Bittervoorn
Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting: Het gebied ligt binnen het hoofdverspreidingsgebied van de soort en levert derhalve een relatief grote bijdrage voor de bittervoorn.

Kleine modderkruiper
Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting: De kleine modderkruiper verkeert landelijk in een gunstige staat van instandhouding. De soort komt in Nederland algemeen en wijd verspreid voor.

Meervleermuis
Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting: Het betreft een belangrijk foerageergebied van kolonies meervleermuizen buiten het gebied, waaronder de grootste kolonie van Nederland, namelijk Waddinxveen.

**Noordse woelmuis*
Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting: De noordse woelmuis verkeert landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding, waarbij ze onder meer in het Utrechts-Zuidhollandse veenweidegebied ernstig onder druk staat. In Nieuwkoop is nog wel een grote populatie van de soort aanwezig. Deze staat in verbinding met een kleinere populatie in de Kamerikse Nessen.

Groenknolorchis
Doel: Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.
Toelichting: De groenknolorchis komt voor op een beperkt aantal plaatsen, waar de soort groeit in een smalle gradiënt tussen oppervlaktewater en sterk door regenwater beïnvloede verlandingsvegetatie. Gezien de

Bijlage 1. Habitattypen en soorten Natura2000 gebied Nieuwkoopse plassen & De Haeck.

natuurlijke ontwikkeling van het gebied ligt een uitbreiding niet voor de hand. Omdat de bestaande groeiplaatsen door successie kunnen verdwijnen, is het wel van belang mogelijkheden voor nieuw vestiging in stand te houden.

Platte schijfhoren

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting: Het betreft één van de gebieden met een kernpopulatie voor de platte schijfhoren.

Vogelrichtlijn: broedvogels

Roerdomp

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 6 paren.

Toelichting: De roerdomp is van oudsher een gewone broedvogel van de rietmoerassen. De populatie neemt al decennia lang geleidelijk af. Voor 1970 broedden geregeld ten minste 10 paren (bijv. 15 paren in 1952 en 12-13 in 1974-76). Daarna is het aantal nooit meer boven de 10 gekomen (in 1982 werden 8 paren geteld, in de jaren negentig jaarlijks 4-7 en in 2002 slechts 2 en in 2003 0). Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar kan wel bijdragen aan de draagkracht in de regio Hollands-Utrechts Plassengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Woudaap

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.

Toelichting: De woudaap is van oudsher een gewone broedvogel in het gebied, met 15 paren in 1973 en in 1981 nog 10 paren. In recente jaren (1994, 2001 en 2002) is slechts af en toe een paar waargenomen. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar kan wel bijdragen aan de draagkracht in de regio Hollands-Utrechts Plassengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Purperreiger

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 120 paren.

Toelichting: De purperreiger is al zeker vanaf de jaren veertig broedvogel in dit gebied. In de jaren zestig en zeventig kwamen jaarlijks circa 300 paren tot broeden (maximaal 380 in 1968). Daarna daalde het aantal en vanaf 1980 werd het aantal van 200 broedparen nooit meer overschreden. Het dieptepunt werd bereikt in 1991 met 87 paren. Daarna trad weer enige toename op en in 1999-2003 broedden jaarlijks 117-140 paren. Een belangrijke oorzaak voor de populatieontwikkeling is gelegen in de overwinteringgebieden in de Sahel (droogte), en daarnaast predatie door vossen. Vanaf de jaren zestig was het steevast de grootste kolonie van Nederland, met uitzondering van 2002 en 2003, toen de kolonie in de Zouweboezem die eer te beurt viel. Ondanks de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie niet ten doel gesteld gezien de neutrale trend van de afgelopen 20 jaren in dit gebied. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

Zwartkopmeeuw

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 9 paren.

Toelichting: Buiten de Zeeuws-Hollandse delta worden zelden kolonies van zwartkopmeeuwen aangetroffen. Meestal gaat het om één of enkele paartjes in een kokmeeuwenkolonie. In de Nieuwkoopse Plassen bevindt zich de enige "kolonie" buiten de delta. Vestiging vond plaats in 1991 en maximaal werden 21 paren geteld in 1999. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie en het betreft een geïsoleerde broedplaats.

Zwarte stern

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 100 paren.

Toelichting: De zwarte stern is van oudsher een algemene broedvogel met rond 1950 nog honderden paren. Mede door het aanbod van vlotjes heeft zich na 1980 een populatie van 100-199 (maximum in 1994) paren kunnen handhaven. Alleen in 2001, 2002 en 2003 lagen de aantallen beneden de 100 paren met respectievelijk 58, 61 en 46. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

Snor

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 50 paren.

Toelichting: De snor is van oudsher een talrijke broedvogel van ongemaaide verlandingsstadia met lisdodde en riet. Halverwege de jaren zeventig broedden nog 90-100 paren in het gebied. Daarna is de populatie sterk afgenomen. Een schatting uit 1997 komt uit op 11 paren. Voor de periode 1999-2003 wordt het gemiddeld aantal paren geschat op 18. Ondanks de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot de

Bijlage 1. Habitattypen en soorten Natura2000 gebied Nieuwkoopse plassen & De Haeck.

populatieomvang, is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd, met het oog op de historische situatie. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar kan wel een bijdrage gaan leveren aan de draagkracht in de regio Hollands- Utrechts plassengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Rietzanger

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 340 paren.
Toelichting: De rietzanger is van oudsher een zeer talrijke broedvogel met honderden paren. Het is één van de grootste sleutelpopulaties van Nederland. Een schatting uit 1997 komt uit op 1.250 paren, maar voor de periode 1999-2003 wordt het gemiddeld aantal paren geschat op slechts 340. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot de populatieomvang, is behoud voldoende. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

Grote karekiet

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.
Toelichting: Een inventarisatie uit 1982 leverde 8 paren grote karekieten op. In de periode 1999-2003 werden jaarlijks 0-3 paren grote karekieten geteld. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar kan wel een bijdrage gaan leveren aan de draagkracht in de regio Hollands-Utrechts plassengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

Grote zilverreiger

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 60 vogels (seizoensmaximum).
Toelichting: Aantallen grote zilverreigers zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft onder andere een functie als slaappleaats. Het gebied levert de grootste bijdrage als slaappleaats binnen het Natura 2000-netwerkNatura 2000-netwerk. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

Kolgans

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3.000 vogels (seizoensmaximum).
Toelichting: Het gebied heeft voor de Kolgans met name een functie als slaappleaats. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

Smient

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3.500 vogels (seizoensmaximum).
Toelichting: Het gebied heeft voor de smient met name een functie als slaappleaats.. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

Krakeend

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 90 vogels (seizoensmaximum).
Toelichting: Het gebied heeft voor de krakeend onder andere een functie als foerageergebied. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.